

למה הוצרך לטעם, הלא למדו מן הכתוב שמצוותם בשריפה דוקא וודאי שאין רשאים לבטל מצוותם (אמנם י"ל שכן דרכו של רש"י ליתן טעמא דקרא בכ"מ. ע' במצוין ביוסף דעת שבת פד), והרי אפילו לזרות לרוח באופן שאין חשש תקלה אסור.

הגרי"ב בנימוקיו (הובא בקיצור בקהלות יעקב) פרש דברי רש"י לענין תרומה טמאה, ששם אין מצוה בשריפה דוקא אלא כדי שלא יבואו לידי תקלה, וכמו שכתב רש"י בשבת, כנ"ל.

עוד היה נראה לפרש שיש במשמעות המשנה שגם כשא"א לקיים מצות שריפה כגון שלא מצא עצים לשרפו וכד', הנשרפים אסורים בקבורה, אלא יאבדם מן העולם בדרך אחרת – ועל זה נתן רש"י הטעם משום תקלה. וזאת למדנו מכך שהצריכה תורה שריפה, משמע שצריך שיבוערו מן העולם לגמרי ואין די להם בקבורה [וכלשון רבי יהודה שהשריפה היא חומרא על קבורה, דהיינו משום כליון החפץ וביעורו בידים, וכמו שאמרו בצפרנים 'חסיד שורפן'].

גם נראה שהטעם שכתב רש"י בא להוסיף שצריך לשרפם מיד ולא ישום. ולכאורה יש ללמוד כן מדברי הר"ן שפרש מה שאמרו במגילה (כט.) שהמלקט עשבים מבית הקברות שורפם מיד, היינו משום שאסורים בהנאה, וא"כ משמע שהייב לשרוף מיד (ואולם בהג"מ שם נתן טעם אחר). ולפי זה יוצא לכאורה שיהא אדם מחוייב לבער פירות אילנותיו בשלש שנים ראשונות, וכמדומה לא מצינו שנוהגים כן. ושמא מחובר לאילן שאני שאינם מזומנים לאכילה וצריך מעשה, הלכך אין בהם חשש תקלה. וכן יש להעיר מדברי הריטב"א בסוכה לה. שפירות ערלה אינם בחיוב שריפה אבל עומדים לכך, ויתכן שכוונתו שאינו מצווה לשרפם מיד, אך י"ל שהכוונה שאינם כע"ז ועיר הנדחת שהאיבוד הוא מצוה, ע"ש. וכנראה נחלקו בדבר פוסקים אחרונים – ע' חתם סופר או"ח קפ; אמרות טהורות (לגר"ד וולפסון שליט"א) פסחים ג ס"ק ב-ה ושם בסוסי"טו.

'כאן בנזיר טמא כאן בנזיר טהור'. רש"י (כאן ובע"ז עד ובפסחים כג) מפרש ששער נזיר טהור הוא מהנשרפים שהרי נאמר לשלחו על האש תחת הדוד.

אמנם משמע ממשט דברי הרמב"ם, מכך שמנה (בסוף הל' פסוה"מ) את שער הנזיר עם שאר איסורים הנשרפים, ששריפת השער אינו רק קיום דין של מצות הנזירות, אלא דין שריפה מצד עצמו, כמו כלאים וערלה.

ואכן מפורש הוא במדרש (רבה) 'זמנין שהוא בשריפה אפילו אם גילח במדינה – תלמוד לומר על האש מכל מקום (עפ"י יהגה האריה, בשם הגרי"ז, ע"ש).

ומובן מש"כ רש"י (בד"ה כאן בשק) שלרב ששת מדובר בין בנזיר טמא בין בטהור, ואעפ"י שמפורש בתורה שמצוותו בשריפה (כן הקשה בשפ"א) – אך סובר כפשט הדברים שהיא משום מצות נזירות ולא משום איסור ההנאה.

'אמר ליה ליבטל שק ברובא? אמר רב פפא: בציפורתא'. משמע שבלא ציפורתא בטל הצמר האסור ברוב והכל מותר. וכן נקט הרא"ש (בכורות ס"ג).

ואולם מסתימת דברי הרמב"ם שלא הביא אוקימתא זו, משמע שנוקט שבכל אופן אסור. ויש לומר שדחה סוגינתו מהלכה מחמת הסוגיא בכורות (כה): לענין גיזת בכור שנתערב בחולין שמשמע שם לאסור בכל אופן [שהרי אין שייכת שם 'ציפורתא'] (עפ"י בהגר"א יו"ד שה; לקוטי הלכות. וע"ע שפת אמת). וטעם הדבר שאין בו ביטול, כתב הרמב"ם (בכורות ג, יג) לפי שהצמר דבר חשוב הלכך אפילו אחד בכמה אלפים הכל אסור. (ויתכן דוקא גיזות צמר אבל שער בטל לפי שאינו דבר חשוב).

'כל הנקברין לא ישרפו וכו' מאי טעמא משום דנקברין אפרין אסור ונשרפין אפרין מותר'. לפי זה, חולין שנשחטו בעזרה לרבי שמעון, אעפ"י שמצוותם בשריפה – אפרם אסור, שהרי כתב רש"י ששריפתם מדרבנן, גזרה אטו קדשים, ולפי דין תורה אפרם אסור כשאר הנקברים, והרי לא באו חכמים

להקל על דין תורה אלא להחמיר (עפ"י תפארת ישראל; המקנה והמדת שלמה קדושין נח).
למאן דאמר חולין שנשחטו בעזרה לאו דאוריתא, יתכן שאפרם מותר לר"ש שהרי כל איסורם הוא מדרבנן והם אמרו שמצוותו
בשרפה. ואולם ר"ש עצמו שמחמיר בשריפה ואפילו בחיה, סובר שחולין שנשחטו בעזרה דאוריתא, כמו שאמרו בקדושין נח.
וחולין פה.
